

Martina Binderová

E-moduly z anglického jazyka pre dopravnú políciu a poriadkovú políciu

Anotácia: Hľadanie možnosti vzdelávania príslušníkov Policajného zboru v anglickom jazyku pri nedostatku prezenčných kurzov a tiež študijných materiálov špecializovaných na bezpečnostno-právnu terminológiu je predmetom mnohých diskusií. Cieľom štúdie je predstaviť alternatívne riešenie v podobe e-learningových modulov (e-modulov) z anglického jazyka pre dve policajné služby, ktoré boli zostavené s rešpektovaním výsledkov vstupnej analýzy potrieb perspektívnych používateľov. Okrem toho autorka prezentuje výstupy z analýzy hodnotení e-modulov pilotujúcimi používateľmi z policajného výkonu a z radov študentov Akadémie Policajného zboru v Bratislave a partnerských inštitúcií, ktoré sa podieľali na zostavení týchto interaktívnych učebných pomôcok. E-moduly Anglický jazyk pre dopravnú políciu a Anglický jazyk pre poriadkovú políciu sú čiastkovými výstupmi z medzinárodnej vedeckovýskumnej úlohy Katedry jazykov Akadémie Policajného zboru v Bratislave „Jazykové moduly pre vybrané policajné služby“ (Výsk. 165).

Kľúčové slová: odborný anglický jazyk, analýza potrieb, informačné a komunikačné technológie, (samo)študijné materiály, e-learningový modul, dopravná polícia, poriadková polícia.

Úvod

S cieľom Európskej únie umožniť väčšiu mobilitu občanov členských krajín a zlepšiť komunikáciu medzi príslušníkmi jednotlivých národov súvisí dôraz kladený na efektívnosť a kvalitu výučby cudzích jazykov na všetkých stupňoch a druhoch škôl. Polícia ako jeden z partnerov podieľajúcich sa na ochrane občanov, zaistení bezpečnosti a spravodlivosti, musí brať do úvahy aktuálne požiadavky spoločnosti a zapracovať ich do celoživotnej prípravy príslušníkov Policajného zboru (ďalej v texte len PZ). Vyučovanie cudzích jazykov na Akadémii Policajného zboru v Bratislave (ďalej v texte len Akadémia PZ), ktorá je rezortnou vysokou školou Ministerstva vnútra SR (ďalej v texte len MV SR), je zamerané na rozvoj cudzojazyčnej komunikatívnej kompetencie študentov predovšetkým v bezpečnostno-právnej oblasti. Oblasť bezpečnosti a výkonu policajných činností však stále zostáva nepokrytá vyhovujúcou študijnou literatúrou, ktorá by spĺňala potreby policajnej praxe a študentov Akadémie PZ. Súčasný trh s učebnicami odborného anglického jazyka je v prevažnej miere orientovaný na sféru obchodu, informačné technológie, právo a turistický ruch. Nedostatok učebných materiálov na jednej strane a záujem policajnej praxe o umožnenie celoživotného vzdelávania príslušníkov polície v cudzích jazykoch na druhej strane viedli Katedru jazykov Akadémie PZ k začatiu riešenia medzinárodnej¹ vedeckovýskumnej úlohy „Jazykové moduly pre vybrané služby PZ“ (Nováková, I., et al., 2011, VÝSK. 165) zameranej na zostavenie interaktívnych učebných pomôcok z odborného anglického a nemeckého jazyka pre potreby poriadkovej polície, dopravnej polície, kriminálnej polície a oblast' vyšetovania.

1 Analýza súčasného stavu a potrieb v oblasti odborného cudzojazyčného vzdelávania príslušníkov vybraných služieb PZ

Znalosť cudzích jazykov je v súčasnosti už na celom svete nevyhnutnosťou a takmer samozrejmosťou. Na Slovensku je potreba ovládania cudzích jazykov ovplyvnená viacerými faktormi, napríklad členstvom v EÚ, v rôznych medzinárodných organizáciách, multikultúrnosťou miest a regiónov. Európska únia so svojimi 28 členskými krajinami je

---

¹ Partnerské vzdelávacie inštitúcie: Stredná odborná škola Policajného zboru Bratislava, Vyšší policejný škola a Střední policejný škola Ministerstva vnitra ČR v Prahe a Národná univerzita verejnej služby v Budapešti.

domovom ľudí z rôznych kultúrnych a jazykových spoločenstiev, a preto Európska komisia považuje za jednu zo svojich priorít výučbu cudzích jazykov. Európske spoločenstvo prispieva k rozvoju kvalitného vzdelávania podporovaním spolupráce medzi členskými štátmi, a ak je to potrebné, podporovaním a dopĺňovaním činnosti členských štátov, pri plnom rešpektovaní ich zodpovednosti za obsah výučby a organizácie vzdelávacích systémov a za ich kultúrnu a jazykovú rozmanitosť (Balga, J., Červenka, B., Zacharová, E., 2008, s. 193). Ovládanie cudzích jazykov je jednou z nevyhnutných základných zručností všetkých európskych občanov, ktorá umožní plné využitie nových profesionálnych možností a príležitostí. Potreba celoživotného jazykového vzdelávania v súčasnom období súvisí predovšetkým s narastajúcim počtom spoločných iniciatív členských štátov Európskej únie a pridružených krajín Schengenu v oblasti spravodlivosti a vnútorných záležitostí so zvláštnym dôrazom na problematiku utečeneckej krízy a ochrany vonkajších hraníc. Neustále sa zvyšuje potreba posilnenia úrovne kvality priamej komunikácie medzi jednotlivými zúčastnenými stranami s cieľom zabezpečiť vyššiu úroveň interoperability. V oblasti cudzojazyčného vzdelávania z toho dôvodu Európska komisia zameriava svoje úsilie na:

- zabezpečenie toho, aby každý občan EÚ hovoril dvomi cudzími jazykmi tak dobre ako svojim materinským jazykom;
- zdokonalenie kvality jazykového vzdelávania od materských škôl až po vzdelávanie dospelých;
- vytvorenie priaznivejších podmienok na jazykové vzdelávanie v Európe.

Najviac občanov Európskej únie hovorí anglickým jazykom, pričom materinským jazykom je pre 16 % a úradným pre ďalších 31 % obyvateľov spoločenstva (Mejer, L., Boateng, S. K., Turchetti, P., 2010). Na základe výsledkov prieskumu Eurostatu, v ktorom respondenti zo Slovenskej republiky vo veku od 25 rokov do 64 rokov hodnotili svoje cudzojazyčné kompetencie, sa 47,6 % respondentov dohovoria po rusky, 30 % respondentov po anglicky, 31,4 % po nemecky, 2,2 % po francúzsky a 0,8 % sa dohovoria po španielsky. V priemere vychádza znalosť dvoch cudzích jazykov na osobu, pričom v prieskume realizovanom na Slovensku bol aj český jazyk považovaný za cudzí jazyk.

Keďže potreba ovládania cudzích jazykov sa na Slovensku považuje za „životne dôležitú“, vláda SR vypracovala "Konceptiu rozvoja výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 – 20 rokov" – Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike "Milénium". Jeden z dvanástich pilierov programu sa venuje aj problematike výučby cudzích jazykov a deklaruje, že "ovládanie cudzích jazykov, najmenej jedného západného svetového jazyka, je predpokladom rozvoja žiaducej medzinárodnej spolupráce a úspešného uplatnenia sa v Európskej únii" (Dostupné na internete: <<http://www.region-bsk.sk/SCRIPT/ViewFile.aspx?docid=89>>). Okrem toho novela školského zákona Ministerstva školstva SR zo 14. decembra 2010 (Dostupné na internete: <<http://www.webnoviny.sk/vzdelavanie/skoly-maju-nove.../268123-clanok.html>>) určila anglický jazyk za povinný cudzí jazyk pre žiakov základných škôl, čím sa anglický jazyk stal najčastejšie vyučovaným cudzím jazykom na Slovensku.

Nevyhnutnosť komunikovať v cudzom jazyku sa stala na Slovensku ešte urgentnejšou v súvislosti s nedávnym predsedníctvom našej krajiny v Rade Európskej únie, s čím súvisel nárast záujmu o jazykové kurzy (predovšetkým anglického jazyka) aj v radoch príslušníkov PZ. V období od 1. januára 2016 do 30. júna 2017 vytvorilo Slovensko spolu s Holandskom a Maltou tzv. predsednícke trio a prebralo zodpovednosť za manažovanie práce jednej z hlavných inštitúcií Európskej únie. V rámci tria Slovensko po prvýkrát vo svojej histórii v druhom polroku 2016 predsedalo Rade EÚ (Dostupné na internete: <<http://www.rokovanie.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-188747?prefixFile=m>>). Prípravu predsedníctva odštartovalo uznesenie vlády SR číslo 392/2012 k Príprave predsedníctva SR v Rade Európskej únie v roku 2016 – základné východiská a aktuálne priority (Dostupné na

internete: <http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Uznesenie-12739?prefixFile=u_>). Národný program vzdelávania zamestnancov štátnej správy pre potreby predsedníctva SR v Rade EÚ vláda schválila 9. januára 2013 uznesením č. 13/2013 (Dostupné na internete: http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Uznesenie-13095?prefixFile=u_). Spolu s ďalšími zamestnancami štátnej správy, ktorí participovali na príprave a výkone predsedníctva nepriamo alebo v podporných úlohách, sa špecializovaná príprava týkala približne 1000 osôb. Vzdelávanie súvisiace s predsedníctvom bolo rozdelené na štyri základné oblasti: 1. inštitucionálno-procedurálna príprava; 2. tréning zručností; 3. jazyková príprava; 4. špecifické rezortné vzdelávanie (Správa o stave pripravenosti Slovenskej republiky na výkon predsedníctva SR v Rade Európskej únie v roku 2016. Dostupné na internete: <<http://www.rokovania.sk/File.aspx/Index/Mater-Dokum-153115>>). Obsahové východiská predsedníckeho tria a národného programu z pohľadu Slovenska vychádzali zo základnej štruktúry spomínaného strategického programu pre EÚ v časoch zmien, ktorá bola rozpracovaná v piatich základných častiach:

1. zamestnanosť, rast, konkurencieschopnosť;
2. únia chrániaca všetkých občanov;
3. energetická únia s pokrokovou klimatickou politikou;
4. sloboda, bezpečnosť a spravodlivosť;
5. únia ako silný globálny hráč.

Polícia je jedným z partnerov podieľajúcich sa na ochrane občanov, zaistení bezpečnosti a spravodlivosti, z toho dôvodu je dôležité brať do úvahy aktuálne potreby spoločnosti a zapracovať ich do celoživotnej prípravy príslušníkov PZ. Plnenie úloh špecifických policajných služieb je doslova závislé od aktívneho ovládania cudzích jazykov. Nejde len o pracoviská INTERPOL-u, úrad, odbory a oddelenia medzinárodnej spolupráce a pracoviská ďalších útvarov MV SR, ktorých pracovníci sa zúčastňujú na zahraničných podujatiach a participujú na medzinárodných aktivitách rôzneho zamerania. Účastníci takýchto aktivít musia informácie prezentované v cudzom jazyku pochopiť, pretaviť ich na znalosti, ktoré je potrebné správne interpretovať a aplikovať. Aj policajti v priamom výkone služby majú v súčasnosti viac príležitostí dostať sa pri plnení pracovných povinností do kontaktu s cudzincom.

Analýza potrieb v oblasti vzdelávania v cudzích jazykoch nie je jednorazová činnosť, mal by to byť neustále prebiehajúci proces. Potreby sa môžu týkať štúdia alebo nárokov kladených na učiaceho sa odborný jazyk v práci alebo v rámci jeho štúdia, čiže označujú tie činnosti, ktoré by študenti mali byť schopní vykonať na konci jazykového kurzu. Potreby tiež môžu byť stanovené používateľskou inštitúciou. Môžu označovať aj to, čo by študujúci mal urobiť, aby si osvojil jazyk, alebo to, čo by študujúci chcel dosiahnuť na jazykovom kurze. Informácie o potrebách adresátov odborného jazykového kurzu alebo perspektívnych používateľov študijných materiálov môžu byť získané rôznymi spôsobmi, pričom najčastejšie sú používané dotazníky, interview, pozorovanie, zbieranie údajov, neformálny rozhovor so študujúcimi, sponzormi vzdelávania a ďalšími zainteresovanými (Binderová, M., Miženková, E., 2014, s. 10 – 4).

Podľa P. Robinsona (1991, s. 34) je príprava kurzu odborného jazyka produktom dynamickej interakcie medzi viacerými prvkami: výsledkami analýzy potrieb, prístupom zostavovateľov jazykového kurzu k učebným osnovám a metodike a učebnými materiálmi (ak nejaké vôbec existujú). Keďže cieľom vedeckovýskumnej úlohy bolo zostavenie e-learningových modulov (e-modulov) z odborného nemeckého a anglického jazyka pre potreby príslušníkov policajných služieb, bolo potrebné syntetizovať výsledky vstupnej analýzy potrieb perspektívnej cieľovej skupiny používateľov, skúsenosti z metodiky vyučovania odborného jazyka a zostavovania efektívnych učebných materiálov na štúdium

cudzieho jazyka a tiež znalosti v oblasti odborného kontextu využívania komunikačných kompetencií v cudzom jazyku pri plnení úloh príslušníkov vybraných služieb PZ.

Vo vstupnej fáze riešenia stanovených úloh bola formou dotazníka realizovaná analýza potrieb perspektívnych používateľov plánovaných e-modulov v oblasti odborného jazykového vzdelávania. Na jednotlivé položky dotazníka odpovedali študenti interného a externého štúdia štyroch partnerských rezortných vzdelávacích inštitúcií: *Akadémie PZ v Bratislave, Strednej odbornej školy PZ v Bratislave, Vyšší policejní školy a Střední policejní školy Ministerstva vnitra ČR v Prahe a Národnej univerzity pre verejnú službu v Budapešti*. Odpovede doručilo dovedna 1 317 respondentov, 1053 zo Slovenskej republiky, 115 z Českej republiky a 149 z Maďarskej republiky. Respondenti boli študentmi interného alebo externého štúdia spomínaných vzdelávacích inštitúcií, pričom v percentuálnom vyjadrení tvorili študenti denného štúdia 46,1 % a študenti externého štúdia boli zastúpení 53,9 %. Skúmaná vzorka sa skladala z príslušníkov polície a civilných študentov, ktorých počty za jednotlivé krajiny sú uvedené v tabuľke 1.

Tabuľka 1. Počty respondentov za jednotlivé krajiny vo vstupnej analýze potrieb.

	SR		ČR		MR		SPOLU	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Civilní študenti	369	28,0 %	2	2 %	84	6,4 %	455	34,5 %
Pracovníci vo verejnej správe	47	3,6 %	24	1,8 %	0	0 %	71	5,4 %
Príslušníci PZ	637	68,4 %	89	96,2 %	65	93,6 %	791	60,1 %
SPOLU	1053		115		149		1317	

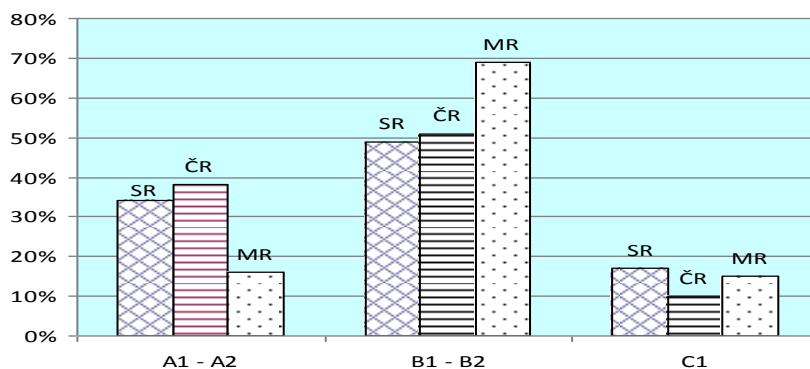
Dotazníkové otázky boli zamerané na zistenie oblasti profesijného pôsobenia respondenta a jeho materinský jazyk. Okrem toho členovia riešiteľského tímu skúmali, či respondent maturoval z cudzieho jazyka, dĺžku jeho štúdia daného cudzieho jazyka a dosiahnutú úroveň vo všeobecnom cudzom jazyku. Zaujímali nás príležitosti respondenta absolvovať jazykovú prípravu z odborného cudzieho jazyka a možnosti aplikácie získaných jazykových zručností v bezprostrednej, telefonickej a písomnej bežnej alebo odbornej komunikácii, či už s rodenými hovoriacimi, alebo cudzincami pri výkone služby v PZ, jeho prípadný záujem o ďalší rozvoj jazykových zručností a konkrétne oblasti, v ktorých respondent pociťuje nedostatky, a jeho potenciálne príležitosti na zdokonaľovanie sa v cudzom jazyku. Okrem toho sme pokladali za relevantné jeho skúsenosti s používaním rôznych druhov študijných materiálov a preferované spôsoby zdokonaľovania sa v cudzom jazyku, napr. s lektorom na jazykovom kurze, prostredníctvom pozerania filmov v pôvodnom znení, samostatného štúdia atď. V súvislosti s predchádzajúcimi informáciami nás zaujímal prípadný záujem respondentov o e-learningový študijný materiál zameraný na odborný (profesijný) cudzí jazyk a prekladový terminologický slovník v oblasti svojej špecializácie.

Analýzou odpovedí poskytnutých respondentmi boli získané dôležité výstupy, ktoré boli rešpektované pri príprave e-modulov určených na (samostatné) štúdium odborného nemeckého a anglického jazyka v záujmovej oblasti výkonu policajných činností, ktoré poskytujú používateľom priestor na rozvoj ich cudzojazyčných kompetencií, umožňujú a uľahčujú im prístup k študijnému materiálu a zároveň poskytujú možnosť osobne kontrolovať efektívnosť svojho štúdia. S cieľom stanoviť úroveň pokročilosti plánovanej študijnej pomôcky bola jedna z položiek dotazníka zameraná na zistenie úrovne jazykových znalostí a zručností účastníkov vo všeobecnom cudzom jazyku². Respondenti pri subjektívnom hodnotení svojej dosiahnutej úrovne cudzojazyčných znalostí najčastejšie uvádzali úroveň *B*

² V dotazníku boli uvedené najčastejšie študované cudzie jazyky v SR: anglický, nemecký, ruský a možnosť "iný" s požiadavkou uviesť konkrétny jazyk.

(*samostatný používateľ*) podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky – Common European Framework for Languages (CEFR)³: SR – 49 %, ČR – 51 %, MR – 69 %. Nižšiu úroveň svojich jazykových znalostí – *A (používateľ základného jazyka)* – uviedlo zo SR 34 % respondentov, v ČR 38,8 % respondentov a v MR 16 % respondentov, vyššiu úroveň – *C (skúsený používateľ)* – zo SR 17 %, v ČR 10 % a v MR 15 % (pozri graf 1).

Graf 1. Porovnanie úrovne pokročilosti respondentov za jednotlivé krajiny vo všeobecnom cudzom jazyku.

Legenda: vodorovná os – úroveň cudzojazyčných kompetencií respondentov podľa Európskeho referenčného rámca pre jazyky, zvislá os – percentuálne vyjadrenie počtu respondentov dosahujúcich danú úroveň cudzojazyčných kompetencií podľa Európskeho referenčného rámca pre jazyky za jednotlivé krajiny

Štartovacou čiarou pre prácu na zostavovaní e-modulov boli údaje týkajúce sa dosiahnutej jazykovej úrovne príslušníkov polície. Zo slovenských policajtov dosiahlo úroveň A1 – A2 41,2 %, úroveň B1 – B2 47,2 % a úroveň C1 11,6 %. Tieto údaje z dotazníkového prieskumu usmernili riešiteľský tím pri voľbe jazykovej úrovne A2 – B2 zostavovaných multimediálnych (samo)študijných pomôcok.

V ďalšej dotazníkovej položke sme zisťovali, či respondenti absolvovali jazykovú prípravu z odborného cudzieho jazyka mimo svojej „alma mater“⁴. Z analýzy odpovedí vyplynulo, že v Slovenskej republike neabsolvovalo prípravu z odborného cudzieho jazyka mimo svojej materskej vzdelávacej inštitúcie 63 % a v Maďarsku 85 % respondentov. Na základe analýzy odpovedí respondentov z Českej republiky konštatujeme, že polovica z nich mala príležitosť absolvovať kurz odborného cudzieho jazyka v inej ako svojej domovskej škole, ktorú aj využila.

Prípadná pohánka a motivácia zdokonaľovať svoje cudzojazyčné zručnosti čiastočne vyplýva z reakcií na otázku vzhľadom na potreby používania cudzieho jazyka pri výkone každodenných pracovných povinností. Vo všetkých zúčastnených krajinách sa pomerne vysoký počet spytovaných policajtov (73 %) vyjadril, že svoje cudzojazyčné zručnosti vo svojej práci používa. V položke zisťujúcej záujem respondentov o zdokonalenie sa v cudzom jazyku odpovedalo 88,8 % respondentov zo SR kladne. V Čechách bol prejavovaný 100-

³ Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky je jednotná smernica, ktorá pomáha presnejšie opísať dosiahnutú jazykovú úroveň učiacich sa cudzí jazyk v Európe. Bola vytvorená Radou Európy v rámci projektu „Učenie sa jazykov pre európske občianstvo“ v r. 1989 až 1996. Jej hlavným cieľom je poskytnúť metodiku hodnotenia a vyučovania platnú pre všetky jazyky Európy. Obsahuje šesť referenčných úrovní vystihujúcich osvojené znalosti a kompetencie v cudzom jazyku: A Basic Speaker – používateľ základného jazyka - A1 Breakthrough / beginner (úplný začiatok), A2 Waystage / elementary (základná úroveň); B Independent Speaker – samostatný používateľ - B1 Threshold / pre-intermediate (nižšie stredne pokročilý), B2 Vantage / intermediate (stredne pokročilý); C Proficient Speaker – skúsený používateľ - C1 Effective Operational Proficiency / upper intermediate (vyššie stredne pokročilý), C2 Mastery / advanced (pokročilý).

⁴ Akadémia Policajného zboru v Bratislave, Stredná odborná škola PZ v Bratislave, Vyšší policejný škola a Střední policejní škola Ministerstva vnitra v Prahe alebo Národní univerzita pre veřejnou službu v Budapešti.

percentný záujem o ďalší rozvoj cudzojazyčných zručností a v Maďarsku chcelo na rozvoji svojich znalostí z cudzieho jazyka ďalej pracovať necelých 76 % spytovaných.

V jednej z položiek dotazníka sme zisťovali oblasti cudzojazyčných znalostí a zručností, ktoré respondenti považujú za svoje slabé stránky v cudzom jazyku, a ich záujem o odstránenie nedostatkov. Z ponúknutých možností bola najčastejšie označená písomná komunikácia ako oblasť, na ktorej potrebujú účastníci najviac popracovať. Čítanie odborných textov a počúvanie s porozumením boli ďalšími často uvádzanými problematickými jazykovými zručnosťami.

Ďalej riešiteľský tím skúmal, aké skúsenosti majú respondenti s prácou s rôznymi typmi študijných materiálov využívanými pri štúdiu cudzieho jazyka. Analýzou odpovedí respondentov bolo zistené, že absolútna väčšina respondentov je zvyknutá na učenie sa cudzieho jazyka z tradičného učebného materiálu – učebnice. Výsledky sú zobrazené v tabuľke 2.

Tabuľka 2. Skúsenosti s používaním študijných materiálov v rámci učenia sa cudzieho jazyka.

	SR	ČR	MR
Učebnica	96 %	97,4 %	98,6 %
CD	0,7 %	0,9 %	1,4 %
Internet	3,4 %	1,7 %	0

Z analýzy odpovedí vyplynulo, že pri učení sa cudzieho jazyka absolútna väčšina respondentov z ponúknutých študijných materiálov uprednostňuje štúdium z učebnice (SR 96 %, ČR 97,4 %, MR 98,6 %). Veľmi nízke percento respondentov uviedlo preferencie zdokonaľovania sa v cudzom jazyku pomocou novších informačných a komunikačných technológií – CD (SR 0,7 %, ČR 0,9 %, MR 1,4 %) a internetu (SR 3,4 %, ČR 1,7 %, MR 0 %).

Napriek výsledkom analýzy preferovaných učebných pomôcok sa absolútna väčšina respondentov zo Slovenska a Čiech vyjadrila, že by uvítala prístup k modernému študijnému materiálu zameranému na odborný cudzí jazyk bezpečnostno-právneho zamerania, ktorý by bol dostupný na internete (SR 91,8 %, ČR 94,8 %). V Maďarsku dosiahol prejavovaný záujem iba 58,0 %.

Berúc do úvahy trendy v oblasti vzdelávania a fakt, že absolútna väčšina respondentov zo Slovenska a Čiech vyjadrila záujem o moderný študijný materiál z odborného cudzieho jazyka (SR 91,8 %, ČR 94,8 %), sa riešiteľský tím rozhodol pre zostavenie multimedialného interaktívneho študijného nástroja určeného na samostatné štúdium odborného anglického jazyka v záujmovej oblasti výkonu policajných činností, ktorý by poskytoval používateľom priestor na rozvoj ich cudzojazyčných kompetencií a zároveň možnosť priebežne si kontrolovať efektívnosť svojho štúdia.

2 Charakteristika e-modulov pre dopravnú políciu a poriadkovú políciu

E-modul je skrátený výraz pre e-learningový modul. E-learning alebo elektronické vzdelávanie je vzdelávanie, v ktorom je využívaný počítač alebo iné elektronické zariadenie. Vytvorené jazykové e-moduly sú učebnými pomôckami v zmysle širšieho chápania e-learningu ako učenia sa prostredníctvom informačných technológií ako prostriedkov prezentovania a distribúcie informácií. E. Petlák (1997, s. 150) vysvetľuje učebné pomôcky ako „prostriedky, ktoré slúžia na názornosť vyučovania a umožňujú dokonalejšie, rýchlejšie a komplexnejšie osvojenie si učiva“, pričom didaktická technika (napr. auditívna, vizuálna, audiovizuálna, riadiaca a hodnotiacia technika atď.) pomáha sprostredkovať učebné pomôcky prostredníctvom rozličných zariadení, strojov a prístrojov (Petlák, E., 1997, Turek, I., 1998).

Aplikáciou informačných a komunikačných technológií (ďalej v texte len IKT), ktoré umožňujú interakciu zvuku, pohybu, obrazu a textu, sa zvyšuje atraktivnosť a za podmienky ich správneho použitia aj efektívnosť učenia sa (nielen) cudzích jazykov. Pojem IKT je veľmi široký, podobne ako možnosti jeho využitia. Vo všeobecnosti sú to technológie, ktoré umožňujú elektronicky zaznamenávať, uchovávať, vyhľadávať, spracovávať, prenášať a šíriť informácie (Terminology of European Education and Training Policy, 2014).

Cieľom e-modulov je zlepšenie komunikácie v anglickom jazyku na špecifické účely používateľov multimediálnych nástrojov pri plnení ich každodenných pracovných povinností v policajnom výkone. Prívlastok „špecifický“ necharakterizuje iba angličtinu v službách špecifických policajných cieľov, ale aj špecifické dôvody učiacich sa na štúdium jazyka.

Odborný anglický jazyk v stručnosti označuje jazyk, ktorým jeho používateľ komunikuje v oblasti svojej špecializácie. Sú to určité jazykové, najmä terminologické vedomosti, ktoré verbálne pokrývajú informácie z konkrétneho vedného odboru, sú preň typické a nemusia sa vyskytovať vo všeobecnom jazyku alebo v rámci iných odborov. Vyučovanie odborného anglického jazyka má umožniť študentovi rozvíjať komunikatívnu kompetenciu, ako to vyplýva z anglického názvu – *English for specific purposes* – v oblasti používania jazyka na špecifické účely. Jeho používanie je podmienené jednak ovládaním príslušného cudzieho jazyka a jednak vedomosťami z príslušného odboru (Binderová, M., 2010, s. 21 – 28). Odborná cudzojazyčná príprava má ambíciu integrovať ústnu a písomnú formu jazyka a všetky jazykové zručnosti do uceleného jazykového programu, ktorého výsledkom by mal byť jazykovo kvalitne pripravený hovoriaci schopný samostatnej ústnej a písomnej odbornej komunikácie, ktorá mu pomôže v získavaní nových informácií a lepšom uplatnení a presadení sa v pracovných a spoločenských podmienkach. Odborný cudzí jazyk nie je záležitosť len špecializovanej gramatiky, vetnej skladby a terminológie, ale podľa D. Vaškovej (2008, s. 88 – 91) aj „osvojovania si stratégie myslenia a štruktúr vyjadrovania, príznačných pre komunikáciu s odborníkmi“. V odbornom cudzom jazyku sú isté prvky, ktoré môžu byť identifikované ako „typické“ pre špecifický kontext použitia v rámci odboru alebo predmetu štúdia, s ktorými sa študujúci častejšie stretne v cieľovej situácii. Dôležitejšie však je to, aké činnosti študenti počas kurzu odborného jazyka vykonávajú. Vyučovanie odborného jazyka je vyučovanie cudzieho jazyka založené na aktuálnych, reálnych a okamžitých potrebách učiacich sa, ktorí musia úspešne vykonávať praktické úlohy z reálneho života nezávisle od úspešnosti absolvovania kurzu alebo zloženia skúšky. Je založené na potrebách a orientované na riešenie konkrétnej úlohy.

Policajti v priamom výkone služby prichádzajú takmer denne do styku s cudzím jazykom a musia byť v danom jazyku dostatočne zdatní, aby úspešne zvládli vzniknuté bezpečnostné situácie. Okrem toho absolventi Akadémie PZ a policajti z praxe potrebujú cudzí jazyk – či pri svojom ďalšom vzdelávaní, alebo ho využijú pri výmene znalostí a skúseností s kolegami zo zahraničia, na každodennú aj odbornú komunikáciu v medzinárodných tímoch (napr. v mierových misiách). To znamená, že by pracovníci rezortu mali byť schopní komunikovať v danom jazyku, a to nielen v jeho hovorenej, ale aj písanej forme. *Cieľovou skupinou* vytvorených multimediálnych učebných pomôcok sú príslušníci služby dopravnej polície a služby poriadkovej polície vo výkone, študenti denného a diaľkového štúdia Akadémie PZ, ktorí dosiahli úroveň cudzojazyčných kompetencií A2 – B2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky a majú záujem zdokonaľiť svoje jazykové zručnosti s cieľom komunikácie v odbornom anglickom jazyku v rámci výkonu povinností vyplývajúcich zo zaradenia v danej policajnej službe.

Tematické okruhy z činností predmetných policajných služieb v e-moduloch boli v procese prípravy konzultované s odborníkmi z policajnej praxe. E-modul pre službu dopravnej polície je rozdelený do *lekcií: Kontrola, Nehoda, Pravidlá, Vozidlo* (pozri napr. Ferencíková, P., Bartková, A., 2014, s. 25 – 29) a e-modul pre službu poriadkovej polície

obsahuje lekcie: *Riot Police* (Poriadkové jednotky), *Criminal Activity* (Protizákonná činnosť), *Case Solving* (Riešenie prípadov), *Legal Proceedings* (Súdne konanie) (pozri Ferenčíková, P., Ferenčíková, M., 2016).

Obrázok 1. Lekcie e-modulov a ich štruktúra.

Dopravná polícia -- Kontrola -- Úvod

Inštrukcie **Kontrola** Nehoda Pravidlá Vozidlo Extra cvičenia Slovník Kontakt

Úvod

Slovná zásoba

Frázy

Čítanie s porozumením

Cvičenia

Cestná kontrola – Road Check

Nasledujúca lekcija vám ponúka:

- Rôzne samovzdelávacie aktivity, ktoré zdokonaľujú komunikatívnu kompetenciu v anglickom jazyku zameranú na riešenie každodenných situácií a aktuálnych potrieb dopravnej polície počas plnenia služobných činností.
- Slovensko – anglický slovník, s komplexným a interaktívnym zoznamom najfrekvencovanejšej odbornej slovnice, napr. „zadržat – apprehend“, „zaisťiť vec – seize“, „zatknúť – arrest“, „platný – valid“, so zaujímavými frázami, napr. „Nehýbte sa! – Stand still!“, „Číslo motora nie je čitateľné. – The engine number is not legible.“ z danej témy lekcije. Súčasťou slovníka je aj audionahrávka anglickej slovnice a fráz.
- Texty, napríklad „Unexpected loss of load“, „Speeding“, „Hazardous cargo“ na precvičovanie a zdokonaľovanie čítania s porozumením. Niektoré texty, ako napríklad „Traffic check“, „Caught speeding“, „Police Checks in Slovakia“ sú spracované aj pomocou audionahrávky, čím umožňujú precvičenie a zdokonaľovanie počúvania s porozumením.

Poriadková polícia -- Legal Proceedings -- Uvod

Inštrukcie **Riot Police** Cases **Criminal Activity** **Legal Proceedings** Slovník Kontakt

Úvod

Slovná zásoba

Modelové vety

Čítanie s porozumením

Cvičenia

Legal Proceedings - Trestnoprávne konanie

Nasledujúca lekcija vám ponúka:

- Rôzne samovzdelávacie aktivity, ktoré zdokonaľujú komunikatívnu kompetenciu v anglickom jazyku zameranú na riešenie každodenných situácií a aktuálnych potrieb poriadkovej polície počas plnenia služobných činností.
- Slovensko – anglický slovník, s komplexným a interaktívnym zoznamom najfrekvencovanejšej odbornej slovnice, napr. obvinená osoba – accused person, obhajca – attorney, prečin – misdemeanour, zločin – felony, rozsudok – sentence, s modelovými vetami, napr. Bol uznaný vinným z trestného činu lúpeže. – He has been found guilty of the crime of robbery. Vykonal dokazovanie. – They carried out evidence. alebo Čítate sa vinný? – Do you plead guilty? z danej témy lekcije. Súčasťou slovníka je aj audionahrávka anglickej slovnice a modelových viet.
- Texty, napríklad DNA Evidence alebo Acid Bath Murderer na precvičovanie a zdokonaľovanie čítania s porozumením. Niektoré texty – Lindbergh Kidnapping, Mother and Daughter Go Missing a Ted Bundy's Criminal Career – sú spracované aj pomocou audionahrávky, čím umožňujú precvičenie počúvania s porozumením a zdokonaľovanie počúvania s porozumením.
- Rôzne druhy cvičení na precvičenie a utvrdenie novej odbornej slovnice a modelových viet. Každé cvičenie obsahuje početnú úlohu na precvičenie a utvrdenie novej odbornej slovnice a modelových viet.

Vzhľadom na to, že jednou z úloh učebných materiálov je pomáhať organizovať vzdelávací proces, autori e-modulov sa snažili o ľahko identifikovateľný formát. S cieľom ľahšej orientácie používateľov v multimediálnom nástroji autori použili v oboch moduloch jednotnú štruktúru lekcí, ktoré rozdelili na *sekcie*: slovná zásoba, frázy (modelové vety), čítanie s porozumením, cvičenia (k slovnice a modelovým vetám) (pozri obr. 1).

Osvojenie prezentovanej *slovnice* (terminológie) učiacim sa logicky ovplyvňuje mieru jeho porozumenia čítaným alebo vypočutým informáciám v jednotlivých lekcijách. Pri výbere jazykových lexikálnych jednotiek a *fráz* (modelových viet) sa zostavovatelia pomôcky zamerali na tie, ktoré boli v spolupráci so zástupcami spomínaných policajných služieb z praxe identifikované ako „typické“ pre daný kontext použitia v rámci konkrétnej policajnej služby a s ktorými sa študujúci častejšie stretne v cieľovej situácii. Vybrané jazykové prostriedky, ktoré slúžia na presné a zrozumiteľné sprostredkovanie odborných informácií, sú následne zapracované do ostatných sekcií jednotlivých lekcí – do odborných textov a interaktívnych cvičení. Používatelia majú k dispozícii pri každom výraze slovnice a tiež modelových viet nahrávku výslovnosti realizovanú rodeným hovoriacim z Veľkej Británie a *slovník* na rýchle vyhľadanie výrazu alebo vety. Na úvodnej stránke e-modulu sú

používateľom k dispozícii metodické pokyny v podobe podrobných inštrukcií k práci s modulmi a predstavenie jednotlivých typov cvičení. Význam *cvičení* pri osvojovaní si cudzieho jazyka je absolútne nespochybniteľný, keďže umožňujú opakovaný kontakt s prezentovaným jazykovým materiálom. Cvičenia slúžia na upevňovanie jazykových návykov a zručností, opakovanie aj na ich priebežné overovanie. V e-moduloch sa používatelia stretnú s krížovkami, doplňovačkami, kvízmi, priradovaním a úlohami na precvičenie slovosledu (pozri obr. 2) vytvorenými pomocou softvéru Hot Potatoes (Dostupné na internete: <https://hotpot.uvic.ca>, viac pozri napr. Bartková, A., Ferenčíková, P., 2014, s. 39 – 47).

Obrázok 2. Ukážka cvičení z e-modulov na slovnú zásobu a modelové vety.

Dopravná polícia - Vozidlo/Bežné situácie na ceste

SLOVNÁ ZÁSoba - Krížovka 2/3

Kliknite na číslo v krížovke. Podľa definície nájdite výraz v texte a doplňte ho do krížovky. Kliknutím na tlačidlo "Hint" získate jedno písmeno hľadaného výrazu. Tým sa však znižuje počet dosiahnutých bodov. Na kontrolu vašich odpovedí kliknite na tlačidlo "Check".

DRIVING IN FOG

It is important to drive very carefully in fog, especially when it's dark. In foggy conditions it is crucial to see and also to be seen. Here are some recommendations to help make driving in fog safer. You should slow down, maintain a bigger gap between your vehicle and the vehicle in front and use your fog lights to improve visibility. Driving with defective lights can be very risky, that is why you should check your fog lights regularly, not forgetting to check your full-beam headlights, reversing and brake lights and indicators as well. It isn't always easy to change a blown bulb, so you could ask someone to help you. Sometimes the cause of a blown bulb can be an electrical problem. In this case it is better to get your car checked at a garage. In wintertime, even if your lights are working well, remember to clean them regularly, as they can get dirty quickly. And do not forget to clean your windscreen using a screen wash with a winter additive.

Public Order Police - Criminal Activity

FRÁZY - Kvíz 1/2

Ktorý preklad je správny?

1. Podозrivý je hľadaný pre obvinenie zo znásilnenia svojej kolegyne v hoteli.
  - A. The suspect is wanted for the alleged sexual assault of a female colleague at the hotel.
  - B. The suspect bought stolen goods on the spot.
  - C. The suspect is wanted for his involvement in a series of criminal activities.

---

2. Požiar vznikol niekoľko hodín po verbálnej konfrontácii medzi susedmi.
  - A. The fire caused extensive damage to the neighbor's home
  - B. The street gang evolved into an organised group.
  - C. The fire occurred several hours after a verbal confrontation between the neighbours.

Okrem toho si používateľ môže na hornej lište vybrať *Extra cvičenia*, ktoré obsahujú „bonusovú“ možnosť na precvičenie čítania s porozumením a slovnej zásoby na mierne vyššej úrovni náročnosti. Po vyplnení každého cvičenia je používateľovi poskytnutá okamžitá spätná väzba v podobe percentuálneho vyčíslenia úspešnosti jeho odpovede.

Vzhľadom na to, že text má dominantnú úlohu pri poskytovaní informácií aj pri formovaní ostatných zručností a návykov v cudzom jazyku, nemôže v lekciiach e-modulov chýbať sekcia *čítanie s porozumením*. Texty ponúknuté v e-moduloch sú založené na reálnych situáciách, požiadavkách a potrebách vybraných služieb PZ a ich relevantnosť potvrdili odborníci z policajnej praxe. Spracované odborné texty sú zdrojom odborného jazyka a hrajú

významnú úlohu pri prezentovaní reálneho jazyka, tak ako je používaný v praxi. K jednotlivým textom boli vytvorené cvičenia zamerané na overenie používateľovej schopnosti uvedomene získavať informácie z textu. Pri niektorých textoch si používatelia môžu vypočúť aj audionahrávku, pričom okrem precvičenia svojej schopnosti porozumieť počutému textu v anglickom jazyku si môžu nacvičiť správnu výslovnosť.

V Slovenskej republike sú spracované e-moduly dostupné pre všetkých zamestnancov MV SR na jeho intranete na stránke <http://infoweb.minv.sk> v sekcii Školy, vzdelávanie pod názvom *E-learningový portál Katedry jazykov A PZ*.

3 Hodnotenie e-modulov používateľmi

3.1 Realizovaný prieskum názorov používateľov e-modulov

Spätná väzba bola od pilotujúcich používateľov e-modulov *Anglický jazyk – Dopravná polícia a Anglický jazyk – Poriadková polícia* získaná prostredníctvom dotazníka a rozhovoru. Výstupný dotazník bol zameraný na obsahovú a technickú analýzu oboch e-modulov. Cieľom dotazníka bolo získať od respondentov informácie o celkovom používaní e-modulov, o efektívnosti ich konkrétnych zložiek a zistiť, či prispievajú k zvyšovaniu ich schopnosti používať špecifickú terminológiu a záujmu o štúdium odborného jazyka takouto formou. Pozornosť riešiteľského tímu sa sústredila na zhodnotenie kvality a efektivity takéhoto spôsobu odbornej jazykovej prípravy v rámci samostatného vzdelávania. Pri koncipovaní dotazníka riešiteľský tím bral do úvahy tieto základné okruhy problémov:

- *motivácia k štúdiu prostredníctvom e-modulov;*
- *obsahová a technická analýza e-modulov;*
- *posilnenie schopnosti používať odbornú terminológiu.*

V úvode dotazníka respondenti uviedli údaje súvisiace s ich služobným zaradením, štátom/mestom/krajom výkonu služby, vekom a jazykovou úrovňou. V druhej časti dotazníka pozostávajúcej z dvanástich uzavretých položiek si respondenti mali možnosť vybrať z 5-miestnej škály odpovedí (*Som veľmi spokojný – spokojný – neutrálne – nespokojný – veľmi nespokojný / Určite áno – áno – neviem posúdiť – skôr nie – nie*). V závere dotazníka mohli respondenti vyjadriť svoje názory v rámci z troch otvorených otázok.

V rámci týchto e-modulov bol dotazník distribuovaný zúženému súboru respondentov v porovnaní so vstupným dotazníkom. Bolo to podmienené spracovanou policajnou službou a absolvovaním jazykových e-modulov sprístupnených na webovom portáli, prípadne na CD, či už v rámci akademického vzdelávania, alebo samostatného učenia sa. Vyplnené formuláre doručilo 280 respondentov (pozri tabuľku 3).

Výskumný súbor pre e-moduly *Anglický jazyk pre dopravnú políciu a Anglický jazyk pre poriadkovú políciu* sa skladal z príslušníkov PZ v praktickom výkone služby a študentov interného a externého štúdia nasledujúcich rezortných vzdelávacích inštitúcií zo Slovenska a Čiech: Akadémia PZ v Bratislave (SR), Strednej odbornej školy PZ v Bratislave (SR) a Vyšší policejní školy a Střední policejní školy Ministerstva vnitra v Prahe (ČR).

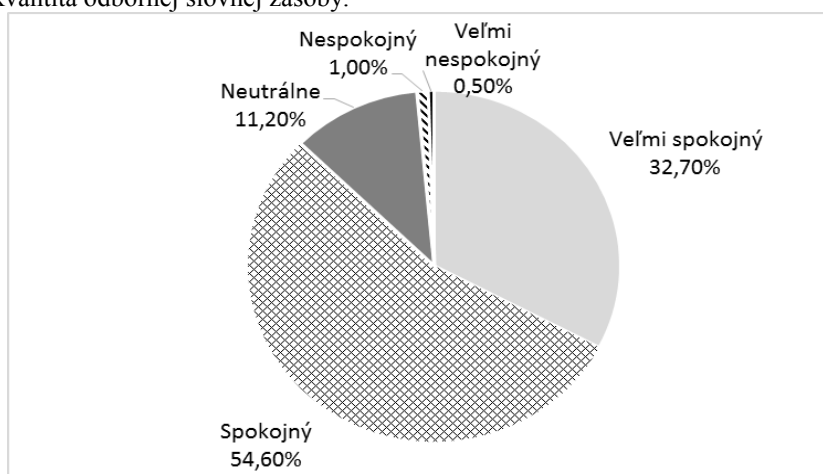
Tabuľka 3. Počty respondentov v e-moduloch Anglický jazyk pre dopravnú políciu, Anglický jazyk pre poriadkovú políciu.

	SR	ČR	SPOLU
Civilní študenti	70	0	70
Príslušníci PZ	70	140	210
SPOLU	140	140	280

3.2 Analýza názorov používateľov e-modulov

Pri hodnotení výberu a množstva odbornej slovnnej zásoby poskytnutej zostavovateľmi v e-moduloch *Anglický jazyk pre dopravnú políciu a Anglický jazyk pre poriadkovú políciu* vyjadrilo spokojnosť 87,3 % respondentov, z čoho 32,7 % opýtaných bolo veľmi spokojných a 54,6 % spokojných (pozri graf 2). V týchto e-moduloch bolo jazykovými lektormi po konzultácii s expertmi z praktického výkonu činností týchto služieb zhromaždených a spracovaných 1 247 lexikálnych jednotiek a 503 modelových viet. Spracovaný materiál, napriek tomu, že nezahŕňa kompletnú terminológiu dopravnej či poriadkovej polície v anglickom jazyku, je z pohľadu autorov dostatočnou výzvou pre používateľov na danej jazykovej úrovni, ktorí majú záujem zdokonaľiť svoje terminologické znalosti. Okrem vysokého percenta spokojných respondentov v tejto položke dotazníka boli od používateľov zaznamenané aj negatívne poznámky. Časť negatívnych vyjadrení bola v rozhovore sprevádzaná komentárom k neprimeranej (vyššej) náročnosti lexikálneho materiálu a príliš rozsiahlej slovnnej zásobe. Vzhľadom na nekompatibilitu medzi dosiahnutou úrovňou jazykových znalostí/zručností spytovaných, ktorú uviedli pri vyplňaní dotazníka (A1 podľa CEFR pre jazyky), a stanovenou úrovňou jazykových znalostí cieľovej skupiny používateľov (A2 – B2 podľa CEFR) e-modulu je ich nespokojnosť pochopiteľná. Pri porovnaní odpovedí respondentov zo SR a ČR neboli v odpovediach na túto položku zistené výraznejšie rozdiely. Príslušníci dopravnej a poriadkovej polície veľmi vysoko hodnotili možnosť naučiť sa, prípadne vyhľadať si „na jednom mieste“ termíny často sa opakujúce v ich každodennej práci. Pozitívne reagovali (okrem iného) na „vyhľadávacie okienko“, ktoré umožňuje nájsť ekvivalent k slovenskému alebo anglickému výrazu v rámci celej slovnnej zásoby e-modulov. Okrem toho v rámci pozitív zostaveného multimediálneho študijného materiálu respondenti vo svojich poznámkach v rámci rozhovoru vyzdvihli „relevantnosť slovnnej zásoby“, „širokú slovnú zásobu“ a „dobrý systém preložených slovíčok“, ktoré prispievajú k rozšíreniu ich znalostí terminológie z oblasti výkonu činností služby dopravnej a poriadkovej polície.

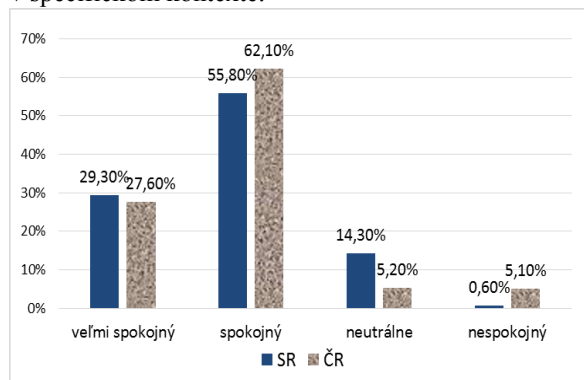
Graf 2. Výber a kvantita odbornej slovnnej zásoby.

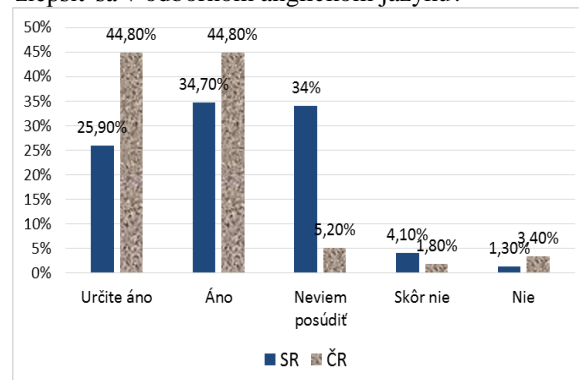
Spokojnosť s vypracovanými cvičeniami zameranými na *nácvik odbornej slovnnej zásoby a modelových viet v špecifickom kontexte* výkonu činností dopravnej a poriadkovej polície uviedlo celkovo 57,6 % spytovaných, pričom vyššie percento (62,1 %) sme zaznamenali v odpovediach pilotujúcich používateľov e-modulov v Českej republike. Vyšší počet slovenských používateľov (29,3 %) v porovnaní so zástupcami partnerskej inštitúcie z Čiech (27,6 %) hodnotil zostavené cvičenia stupňom škály „veľmi spokojný“ (pozri graf 3). Celkovo 242 vytvorených cvičení poskytuje priestor na opakovaný kontakt učiaceho sa s

lexikálnymi jednotkami všetkých lekcí e-modulov. Samotný používateľ sa rozhoduje o poradí riešenia jednotlivých cvičení. V závere každého cvičenia je vyhodnotená miera úspešnosti používateľovho riešenia úlohy. Respondenti v rozhovore pozitívne hodnotili účinok poskytovanej spätnej väzby, pretože vo väčšine prípadov ich nesprávna odpoveď viedla k tomu, aby sa vrátili k danej úlohe, prípadne si vyhľadali relevantný výraz alebo modelovú vetu v príslušných sekciách konkrétnej lekcie. Rôznorodosť zostavených cvičení na slovnú zásobu a frázy v špecifickom kontexte na základe vyjadrení respondentov z oboch zúčastnených krajín priniesla „väčšiu variabilitu“ do ich študijnej činnosti, možnosť „riešiť cvičenia vlastným tempom“, pričom bola zvlášť vyzdvihnutá „hravá forma precvičovania“ špecifickej slovnej zásoby v práci príslušníkov služby dopravnej a poriadkovej polície.

Graf 3. Cvičenia na odbornú slovnú zásobu a frázy v špecifickom kontexte.

Graf 4. Pomohol Vám tento e-learningový modul zlepšiť sa v odbornom anglickom jazyku?

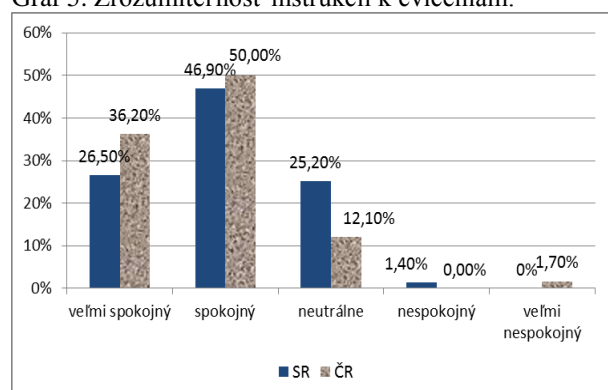
Celkovo 68,8 % testujúcich používateľov reprezentujúcich obe zúčastnené krajiny sa vyjadrilo, že vďaka práci s e-modulmi zaznamenalo *zdokonalenie* svojich *znalostí odborného anglického jazyka* (pozri graf 4). Z toho vyplýva, že zámer tvorcov multimediálnych študijných pomôcok poskytnúť používateľom možnosť a príležitosť na rozvíjanie komunikácie v odbornom anglickom jazyku sa naplnil. Napriek tomu, že každé cvičenie okamžite poskytuje percentuálne vyhodnotenie úspešnosti používateľa v cvičení, približne štvrtina respondentov nevie posúdiť ani na základe poskytnutej spätnej väzby, či dosiahla nejaký pokrok v odbornom anglickom jazyku. Zaujímavý je približne 10-percentný rozdiel v sumách pozitívnych odpovedí respondentov za SR a ČR v tejto položke, pričom vyššie skóre bolo zaznamenané u českých policajtov.

Prevažná väčšina respondentov vyjadrila spokojnosť so *zrozumiteľnosťou výslovnosti i s technickou kvalitou nahrávok* (71,7 %), z ktorých bolo 45,4 % spokojných a 26,3 % veľmi spokojných používateľov. Nahrávky slovnej zásoby, modelových viet a niektorých textov boli realizované rodeným hovoriacim z Veľkej Británie a Spojených štátov amerických. Britský či americký akcent však môže byť pre niektorých učiacich sa náročnejší na porozumenie obsahu odovzdávanej informácie, zvlášť v odbornom kontexte. Schopnosť porozumieť počutému textu v anglickom jazyku je okrem prízvuku hovoriaceho a rozsahu osvojenej slovnej zásoby počúvajúceho veľmi výrazne ovplyvnená aj technickou kvalitou nahrávok. Ak respondent označil svoju úroveň cudzojazyčných znalostí ako úroveň A1 podľa CEFR, môže mať problémy s porozumením nahrávke textu, ktorého jazyková náročnosť je určená pokročilejším používateľom anglického jazyka (A2 – B2 CEFR). Väčšina respondentov, ktorí odpovedali na túto položku negatívne, v rozhovore uviedla, že prvotná nižšia miera porozumenia vypočutej audionahrávke odborného textu ich viedla aj k niekoľkonásobnému opakovanému počúvaniu nahrávky s cieľom úspešne splniť úlohu súvisiacu s daným textom. V prípade nezachytenia potrebných informácií zo zvukovej nahrávky riešili doplnenie chýbajúcich faktov počúvaním nahrávky za súčasného čítania textu, čo znamená, že začiatkový neúspech pri plnení úlohy

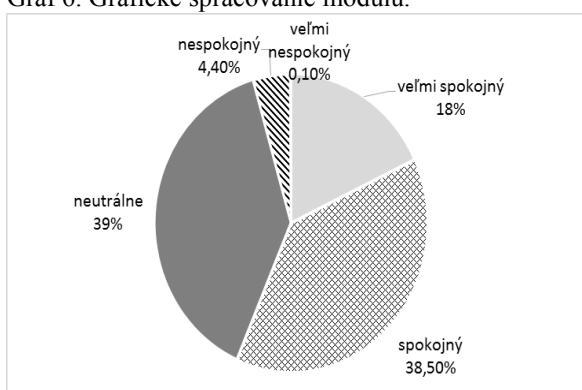
motivoval používateľov ďalej pracovať na rozvíjaní ich zručností v odbornom anglickom jazyku. Z ústnych odporúčaní respondentov adresovaných autorom e-modulu vyplynula požiadavka na zaradenie vyššieho počtu audionahrávok (a podľa možnosti aj videonahrávok) situácií z výkonu každodenných povinností príslušníkov služby dopravnej a služby poriadkovej polície.

Pochopenie inštrukcií k cvičeniu je základom motivácie učiaceho sa začať riešiť zadanú úlohu. Skóre pozitívnych odpovedí respondentov na túto položku dotazníka vyššie ako 77 % potvrdzuje, že používatelia porozumeli inštrukciám v úvode každého cvičenia (pozri graf 5). Vysoké percento spokojných respondentov svedčí o vhodnej formulácii zadaní a zrozumiteľnom vysvetlení postupu riešenia. Táto reakcia používateľov testujúcich e-moduly je dôkazom toho, že si autori e-modulov dostatočne uvedomili dôležitosť ľahko pochopiteľnej inštrukcie pre učiaceho sa pre jeho správne vyriešenie úlohy a precízneho sformulovania podrobného návodu pre používateľa o spôsobe plnenia úlohy. Neboli zaznamenané žiadne významné rozdiely medzi hodnoteniami zrozumiteľnosti inštrukcií v cvičeniach slovenskými a českými používateľmi, napriek tomu, že inštrukcie sú v e-moduloch uvedené v slovenskom jazyku a v posledných rokoch je často preberaná téma problémov s porozumením slovenčiny predovšetkým v mladšej generácii Čechov. Pri rozhovoroch niektorí z používateľov odporučili „zredukovať rozsah inštrukcií“, pretože boli „zbytočne podrobné“ vzhľadom na päť opakujúcich sa typov cvičení s drobnými variáciami, v rámci ktorých je manipulácia zvládnuteľná aj na intuitívnej báze bežného používateľa počítača a internetu.

Graf 5. Zrozumiteľnosť inštrukcií k cvičeniam.

Graf 6. Grafické spracovanie modulu.

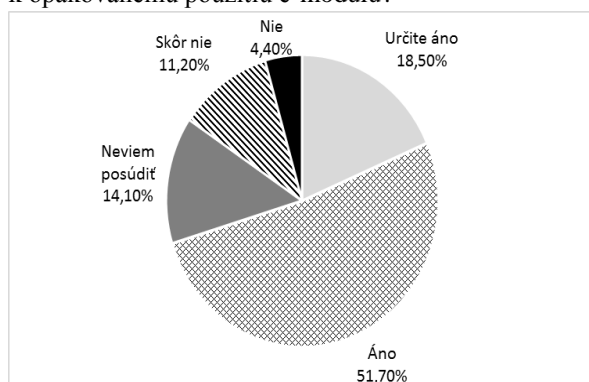

Pútavé grafické podanie študijného materiálu prispieva ku vzbudzovaniu záujmu učiacich sa. Správne zvolené farby, veľkosť a typ písma, rozloženie textu na stránkach, relevantnosť a vhodne zvolené množstvo podľa možnosti autentického ilustračného materiálu zatriktívňujú študijnú pomôcku, a teda aj samotné štúdium odborného anglického jazyka. Z výsledku analýzy odpovedí respondentov na túto položku sme zistili, že prevažuje pozitívne hodnotenie 56,5 % od respondentov (pozri graf 6). Je potrebné dodať, že aj z rozhovorov s používateľmi testujúcimi e-moduly vyplynulo odporúčanie popracovať na zdokonalení grafickej stránky týchto interaktívnych študijných pomôcok. Vyzdvihli však „prehľadné usporiadanie obsahu“ študijného materiálu, ktoré umožňuje „ľahkú orientáciu v module“.

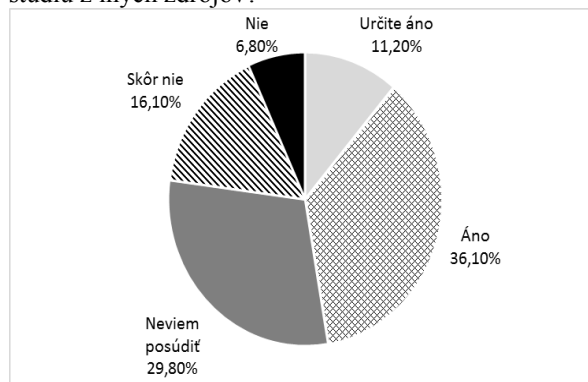
Pri analýze odpovedí na otázku vo vstupnom dotazníku zameranú na zistenie preferovaných študijných pomôcok u respondentov neprišlo k žiadnemu prekvapeniu, keďže za SR 96 % a za ČR 97,4 % spytovaných malo pri štúdiu anglického jazyka skúsenosti iba s používaním učebnice. Viac ako 70 % pozitívnych reakcií respondentov na položku zisťujúcu *motiváciu používateľov opakovane používať zostavené multimediálne pomôcky* svedčí o pútavosti zvolenej formy študijného materiálu (pozri graf 7). Tento výsledok analýzy odpovedí respondentov mimoriadne oceňujú autori študijného materiálu vzhľadom na celú

3,4 % respondentov vstupného dotazníka, ktorí uviedli skúsenosti s používaním multimediálnych pomôcok pri štúdiu anglického jazyka. Respondenti mimoriadne ocenili možnosť použiť tento študijný materiál v rámci individuálneho štúdia, počas ktorého nie sú závislí od učiteľa, obmedzovaní časom konania odborného jazykového kurzu a tempom práce jeho ostatných účastníkov. Elektronickú formu študijnej pomôcky vítali predovšetkým ako moderný a inovatívny prvok vo vzdelávaní. Používatelia vysoko vyzdvihli skutočnosť, že táto forma vzdelávania je „oveľa zábavnejšia než učebnica“. Upozornili aj na potrebu porozmýšľať o dostupnejšej forme zverejnenia e-modulov, ako je intranet MV SR, ktorý je výrazným obmedzujúcim faktorom kontaktu príslušníkov predmetných služieb s týmto študijným materiálom. Prístup k intranetu je možný iba z pracovného počítača v kancelárii a väčšina príslušníkov služby dopravnej či poriadkovej polície nemá počas služby na vzdelávanie sa v cudzom jazyku čas.

Graf 7. Motivuje Vás elektronická forma štúdia k opakovanému použitiu e-modulu?

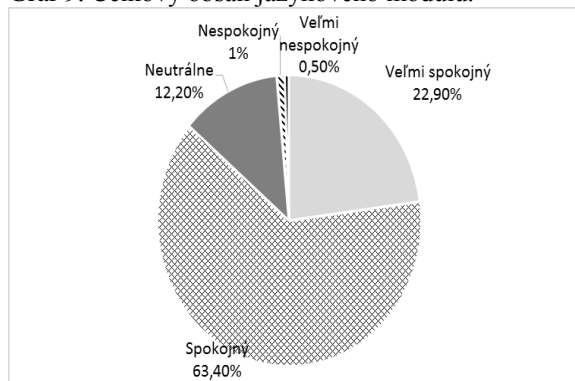
Graf 8. Motivuje Vás tento modul k ďalšiemu štúdiu z iných zdrojov?

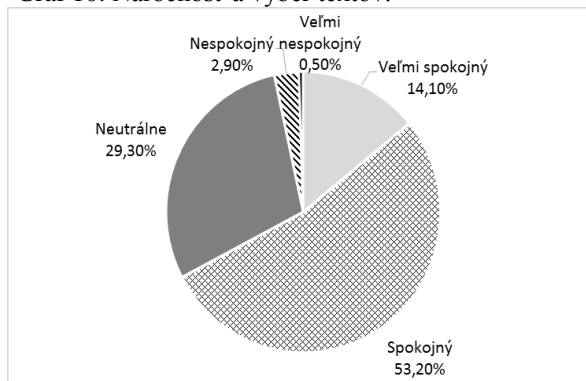
Súhlasné odpovede na otázku, či ich *e-modul motivuje k ďalšiemu štúdiu z iných zdrojov*, vo výstupnom dotazníku uviedlo dovedna 47,3 % spytovaných (pozri graf 8). Výsledok analýzy údajov získaných k tejto otázke naznačuje, že elektronická forma učenia sa odborného anglického jazyka prispieva k rozvoju autonómnosti učiaceho sa, ktorý je týmto spôsobom podporovaný pri preberaní zodpovednosti za svoj pokrok v štúdiu (nielen) odborného cudzieho jazyka. Táto inovatívna forma vzdelávania inšpiruje používateľov pokračovať v práci na zdokonaľovaní svojich znalostí a zručností v odbornom anglickom jazyku pre špecifické potreby polície a vzbudzuje záujem o ďalšie samostatné „bádanie“ pri zisťovaní odpovedí na otázky nezodpovedané v rámci e-modulov. Využívajú iné zdroje informácií o odbornom anglickom jazyku pre potreby dopravnej/poriadkovej polície, keďže tieto e-moduly sú síce spoľahlivým, ale nie vyčerpávajúcim zdrojom terminológie špecifického kontextu plnenia služobných povinností príslušníkov dopravnej a poriadkovej polície.

Spokojnosť s celkovým obsahom e-modulov vyslovilo viac ako 86 % respondentov (pozri graf 9), čo potvrdilo odôvodnenosť spolupráce lektorov anglického jazyka s odborníkmi na problematiku výkonu činností týchto služieb pri zbere, spracovaní a korektúre východiskového lexikálneho materiálu.

Graf 9. Celkový obsah jazykového modulu.

Graf 10. Náročnosť a výber textov.

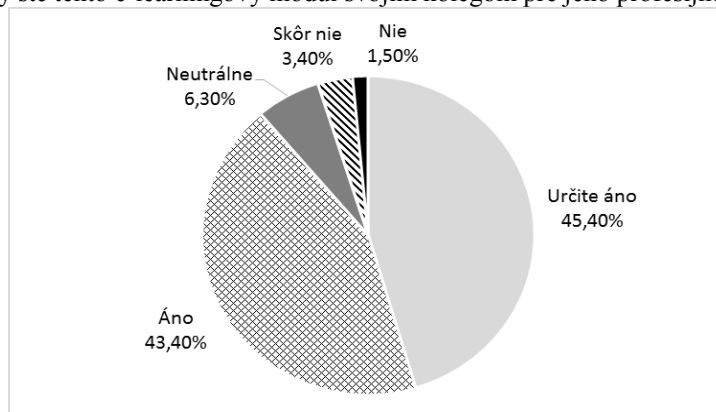
Hlavným zámerom autorov e-modulov bolo zozbierať autentické texty⁵ z oblasti činnosti dopravnej a poriadkovej polície. Texty však museli prejsť miernymi úpravami predovšetkým s cieľom zjednodušiť niektoré formulácie vzhľadom na zvolenú jazykovú úroveň cieľovej skupiny používateľov študijného materiálu. To všetko sa udialo pod kontrolou rodených hovoriacich, ktorí vykonali jazykovú korektúru slovnej zásoby a modelových viet. Rodení hovoriaci okrem toho zrealizovali audionahrávky a garantujú aj jazykovú správnosť zostavených cvičení. Zdroje použité pri obsahovom napĺňaní študijnej pomôcky sú uvedené v inštrukciách pre používateľov v úvode e-modulov. Niekoľko respondentov sa v rozhovore vyjadrilo, že by privítali „väčší počet audionahrávok“ a „rozšírenie počtu tém/lekcií“. Prevažná väčšina respondentov (67,3 %) bola spokojná s náročnosťou obsahu študijného materiálu (pozri graf 10), aj keď bola počas rozhovorov s respondentmi viackrát formulovaná požiadavka na vypracovanie e-modulov pre používateľov, ktorých jazykové znalosti sú na nižšej úrovni podľa CEFR. Medzi respondentmi zaznel aj inšpiratívny nápad – vypracovať komplexný študijný materiál z odborného anglického jazyka pre službu dopravnej a poriadkovej polície pre rôzne úrovne pokročilosti príslušníkov týchto služieb, v ktorom by si buď mohli „zvoliť jazykovú úroveň“, alebo by sa podľa vzoru počítačových hier po úspešnom „zvládnutí jedného levelu dostali do vyššieho“.

Pre učiteľa cudzieho jazyka nie je jednoduché posúdiť *realnosť situácií* pri príprave študijných materiálov pre policajtov, keďže jeho znalosť odborného kontextu väčšinou výrazne zaostáva za znalosťami cudzieho jazyka a metodiky jeho výučby. Z toho dôvodu je ideálne nakombinovať jazykové a metodické znalosti jazykového lektora s odbornými znalosťami experta z policajného výkonu. Celkovo bolo zaznamenaných 72,2 % pozitívnych odpovedí používateľov v SR a ČR. To znamená, že väčšina respondentov bola spokojná s realnosťou (a realistickosťou) situácií z výkonu policajných činností použitých v študijných materiáloch.

Z analýzy odpovedí respondentov vyplynulo, že takmer 90 % (pozri graf 11) by odporučilo *e-modul svojim kolegom pre jeho profesijné zameranie*. Faktom je, že riešiteľský tím vzhľadom na pretrvávajúci nedostatok študijných materiálov určených na učenie sa odborného anglického jazyka pre potreby polície predpokladal pozitívnu reakciu používateľov. V rozhovoroch mnohí respondenti vyzdvihli skutočnosť, že „konečne je k dispozícii pomôcka na štúdium anglického jazyka pre policajtov“, ktorá im „umožní individuálne vzdelávanie“ v anglickom jazyku špecifickom pre oblasť ich odbornosti. Okrem toho odporučili vytvorenie multimediálnych študijných materiálov z anglického jazyka aj pre ostatné služby PZ.

⁵ Texty, ktoré nie sú primárne určené na výučbu cudzieho jazyka.

Graf 11. Odporúčali by ste tento e-learningový modul svojim kolegom pre jeho profesijné zameranie?

Záver

Trendy v oblasti vzdelávania vedúce k výraznejšiemu využívaniu informačných a komunikačných technológií a fakt, že absolútna väčšina respondentov zo Slovenska a Čiech v úvodnej analýze potrieb vyjadrila záujem o moderný študijný materiál zameraný na odborný cudzí jazyk dostupný na internete (SR 91,8 %, ČR 94,8 %), viedli riešiteľský tím k vytvoreniu multimediálnych interaktívnych študijných nástrojov určených na samostatné štúdium odborného anglického jazyka v záujmovej oblasti výkonu policajných činností služieb dopravnej polície a poriadkovej polície. Vytvorené e-moduly *Anglický jazyk pre dopravnú políciu* a *Anglický jazyk pre poriadkovú políciu* sú využiteľné na samostatné štúdium používateľov alebo ako učebný materiál na vyučovaní odborného cudzieho jazyka v rámci vzdelávacích inštitúcií rezortu MV SR v rámci celoživotného vzdelávania príslušníkov PZ. Praktickým prínosom e-modulov je pomerne jednoduchá a rýchla distribúcia, ľahká dostupnosť, redukcia nákladov na odborné jazykové vzdelávanie a možnosť ich využitia aj mimo jazykových učební a bez prítomnosti lektora cudzieho jazyka. Z didaktického hľadiska sú tieto učebné pomôcky názorným a prehľadným zdrojom autentického jazyka v reálnych policajných situáciách a modelom správnej výslovnosti. Ich výraznou výhodou je, že umožňujú časovo neobmedzené interaktívne precvičovanie terminológie a nácvik cudzojazyčných zručností individuálnym tempom učiacich sa. Cvičenia v e-moduloch poskytujú okamžitú spätnú väzbu, ktorá im umožňuje monitorovať svoj progres v jednotlivých jazykových zručnostiach.

Reakcie používateľov e-modulov získané prostredníctvom dotazníka priniesli autorom e-modulov zaujímavé informácie týkajúce sa obsahovej a technickej úrovne e-modulov, posilnenia schopnosti používať odbornú terminológiu a motivácie k štúdiu prostredníctvom e-modulov. Hodnotenia pilotujúcich používateľov boli vysoko pozitívne s mnohými inšpiratívnymi nápadmi pre riešiteľský tím do budúcnosti, napr. dopracovanie e-modulov pre viaceré úrovni pokročilosti, v ktorých by používatelia postupovali ako v počítačovej hre. Využitie informačných technológií v týchto učebných pomôckach bolo vnímané ako moderný, originálny a inovatívny prvok v cudzojazyčnom vzdelávaní pre potreby polície, ktorý prispieva, okrem iného, k rozvoju autonómnosti učiaceho sa a inšpiruje ho ďalej zdokonaľovať svoje znalosti a zručnosti v odbornom cudzom jazyku pre špecifické potreby policajných služieb a tiež vzbudzuje záujem o ďalšie samostatné „bádanie“ a objavovanie v odbornom cudzom jazyku.

Literatúra

- BALGA, J., ČERVENKA, B., ZACHAROVÁ, E. Európsky systém ďalšieho vzdelávania. In *Vysoká škola jako facilitátor rozvoje spoločnosti a regionu. Sborník: IV. mezinárodní konference*. Kunovice: Evropský polytechnický institut, 2008. s. 193 – 201.
- BARTKOVÁ, A., FERENČÍKOVÁ, P. Využitie programu Hot Potatoes na rozvíjanie komunikatívnej kompetencie v policajnej praxi. In *Policajná teória a prax*. č. 1/2014. Bratislava: Akadémia PZ. s. 39 – 47.
- BINDEROVÁ, M. *Práca s odbornými textami vo vyučovaní anglického jazyka v podmienkach Akadémie PZ*. Dizertačná práca. Bratislava: Akadémia PZ v Bratislave, 2010. s. 21 – 28.
- BINDEROVÁ, M., MIŽENKOVÁ, L. Analýza potrieb v jazykovom module pre dopravnú políciu. In *Cudzie jazyky – súčasnosť a perspektívy. Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie konanej 17. júna 2014*. Akadémia PZ v Bratislave, 2014. s. 10 – 14.
- Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR)*. [online]. [cit. 2015-09-15]. Dostupné na internete: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/cadre_en.asp.
- E-learningový portál Katedry jazykov A PZ*. [online]. [cit. 2017-06-15]. Dostupné na internete: <http://infoweb.minv.sk>.
- FERENČÍKOVÁ, P., BARTKOVÁ, A. Učebné pomôcky pre dopravnú políciu. In *Zborník z medzinárodnej konferencie „Cudzie jazyky IV – súčasnosť a perspektívy*. Bratislava: Akadémia PZ, 2014. s. 25 – 29.
- FERENČÍKOVÁ, P., FERENČÍKOVÁ, M. *Slovensko-anglický a anglicko-slovenský slovník pre poriadkovú a dopravnú políciu*. Bratislava: Akadémia PZ, 2016. 255 s.
- MEJER, L., BOATENG, S. K., TURCHETTI, P. *Population and social conditions. Eurostat - Statistics in Focus - 49/2010*. [online]. [cit. 2015-08-13]. Dostupné na internete: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3433488/5565660/KS-SF-10-049-EN.PDF/3ddea895-0de8-43b3-aced-a122b9b139f4>.
- NOVÁKOVÁ, I., et al. *Jazykové moduly pre vybrané služby Policajného zboru. Projekt medzinárodnej vedeckovýskumnej úlohy*. Bratislava: Akadémia PZ, 2011. VÝSK. 165.
- NOVÁKOVÁ, I., et al. *E-learning a jeho aplikácia v odbornom jazykovom vzdelávaní pre vybrané policajné služby*. Bratislava: Akadémia PZ v Bratislave, 2015. 177 s.
- PETLÁK, E. 1997. *Všeobecná didaktika*. Bratislava: Iris, 1997. 270 s.
- ROBINSON, P. *ESP Today: A Practitioner's Guide*. Hemel Hempstead: Prentice Hall International (UK) Ltd., 1991, 146 s.
- Správa o stave pripravenosti Slovenskej republiky na výkon predsedníctva SR v Rade Európskej únie v roku 2016*. [online]. [cit. 2016-07-30]. Dostupné na internete: <http://www.rokovania.sk/File.aspx/Index/Mater-Dokum-153115>.
- Terminology of European Education and Training Policy*. Luxemburg: Publications office of the European Union, 2014. 332 s. [online]. [cit. 2016-07-30]. Dostupné na internete: www.cedefop.europa.eu/files/4117_en.pdf.
- TUREK, I. *Zvyšovanie efektívnosti vyučovania*. Bratislava: Edukácia, 1998. 326 s.
- VAŠKOVÁ, D. Využitie médií vo výučbe odborného jazyka. In *Elektronické média ve výuce a e-learningu v profesním vzdělávání II. Sborník prací mezinárodní konference*. Liberec: TU, 2008, s. 88 – 91.
- <https://hotpot.uvic.ca>
- <http://www.region-bsk.sk/SCRIPT/ViewFile.aspx?docid= 89>.

<http://www.rokovanie.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-188747?prefixFile=m>.

http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Uznesenie-12739?prefixFile=u_.

http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Uznesenie-13095?prefixFile=u_.

<http://www.webnoviny.sk/vzdelavanie/skoly-maju-nove.../268123-clanok.html>.

Keywords: English for specific purposes, needs analysis, information and communication technologies, (self-)study materials, e-learning module, traffic police, public-order police

Summary

The question of how to create opportunities for police officers to develop their English language skills is a subject of many discussions among English language teachers working in the field of police education and training. The aim of the study is to introduce an alternative solution in the form of two e-learning modules which are partial outcomes of the international research project “Jazykové moduly pre vybrané služby PZ” (Foreign Language Modules for Selected Services of the Police Force) (Výsk. 165) run by the Foreign Languages Department of the Academy of the Police Force in Bratislava. The project was instigated by the lack of learning materials and by the demand of the Ministry of Interior of the Slovak Republic to facilitate the life-long learning of foreign languages for police officers. In the introductory phase, an international research team carried out a needs analysis of prospective users of e-modules in order to find out the level of their English language competence, preferred learning sources, experiences with ESP courses and opportunities to develop their English language skills for the needs of policing. On the basis of the outcomes of the needs analysis, a team of English language lecturers from Slovak and Czech departmental educational institutions of Ministries of Interior designed two interactive e-learning modules – English for Traffic Police and English for Public-Order Police. The author briefly describes the interactive (self-)study tools – the topics/units covered with identical, easily recognisable structure, consisting of vocabulary, phrases, exercises and reading comprehension exercises in both e-modules. From the didactic point of view, these learning aids are an illustrative source and a model of authentic and correct language in real-life policing situations with interactive, user-friendly exercises. The exercises focus on practising terminology and developing police officers’ language skills while providing an immediate feedback and thus allowing the users to monitor their individual progress.

The research team distributed a questionnaire among police officers and students of the Academy of the Police force in Bratislava, the Secondary Police School in Bratislava and the Higher Police School and Secondary Police School of the Ministry of Interior in Prague to generate the users’ opinions and assessment of the piloted e-modules. The analysis of the gathered data provided some interesting information on the content and technical level of e-modules, the enhancing effect on the users’ knowledge of police terminology and their motivation to learn English for police purposes via these multimedia interactive tools. In general, we can state that the users’ assessment was highly positive bringing a lot of inspirational ideas for the team of authors to the future, e. g. a suggestion to design e-modules for all levels of English language competence in which users would proceed, similarly to a computer game, after a successful completion of given levels. The application of information and communication technology in these (self-)study tools was perceived as a modern and innovative element in English language learning in the field of law enforcement, which contributes, among other things, to the development of learners’ autonomy and inspires users

to continue in improving their skills in English for specific purposes of policing and also raises their interest in further independent exploration in the language.

*mjr. PaedDr. Martina Binderová, PhD.
Katedra jazykov
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
e-mail: martina.binderova@minv.sk*

Recenzenti: pplk. Mgr. Iveta Nováková, PhD., mjr. Mgr. Petra Ferenčíková, PhD.